

Kelder mitmeks otstarbeks

IA MIHKELS
ia.mihkels@ohtuleht.ee

Kelder on sajandeid enesestmõistetavalt kuulunud nii Eesti elamute juurde, olgu see siis hoiupaik maja all või suur maakelder talu hoovis. Viimaste aasta kümnetega on kelder üha enam oma rolli kaotanud ja veel mõni aeg tagasi võis arvata, et see ongi hääbumisele määratud rajatis: milleks kelder, küsiti – külmikud on ju olemas! Taas kord selgub aga, et kõik tuleb ringiga tagasi.

Alles see oli, kui noorem rahvas ei tahtnud midagi kuulda peenarde tegemisest või moosikeetmisest – see oli miski, millega tegelesid vanavanemad. Märkamatult on hoiakud aga muutunud: jälle on ka noored pered hakanud köögivilja- ja marjaaedu rajama ning ise endale toitu kasvatama. Aina harvem räägitakse, et hoidistamine on mõtetu, pigem kipuvad tulimaksud poemoosid oma võlu kaotama, sest oluliseks märksõnaks on saanud tervislikkus ja üha rohkem arutletakse näiteks selle üle, kuidas hoidiste suhkrisaldust vähendada.

Isetegemine on jälle moes – aga kõik see kodus kasvatatav hoidistatav-küpsetatav kraam vajab ka korralikku hoiukohta.

Vana kelder uues kuues

Nii mõnegi eramu all on oma aegne kelder küll olemas, aga paljudele neist pole ammu enam tähelepanu pööratud. Kas otsida nüüd välja mõni ehitusfirma, kes keldri korda teeks?

Kui maja on remonditud, ehk mõni juurdeehitus tehtud, keldriaknaid kinni ehitatud vmt, siis pole kindel, et keldri kunagine hea hoiukekkond on üldse taastatav.

„Keldrit ei pea siiski keegi jääma,“ kinnitab monoliitbetoonist moodulkeldreid ehitava Revonia müügijuht Helar Laur. „Meie nüüdisaegsed moodulkeldrid järgivad vanu keldrite dissiioone, neid võib vana maakeldri eeskujul paigaldada taluõuele või sobitada hoopis linnamaja hoovi – ja kui tellija soovib, võime keldrile anda ka täiesti uue rolli.“

Maakelder, nagu nimigi ütleb, asub maa sees – keldrimooduleid ümbritsev pinnas reguleerib hoiuruumi kliimat. Vana del maakivist keldritel, mida kasutati ennekõike puu- ja köögi vilja ning hoidiste säilitamiseks, oli vajalik suurem kokkupuude maapinnaga, et ruumis püsiks headeks hoiutingimusteks vajalik niiskuse tase. Kõike seda on arvestatud ka Revonia moodulkeldrite puhul, hästi läbi mõeldud ehitustehniline lahendus on võimaldanud täielikult säilitada keldri traditsioonilised omadused.

Helar Laur ütleb, et kõige väiksem Revonia kelder, mille inimene endale hoovinurka võiks saada, on õige pisike, vaid

Turvaline hoiupaik pere toiduvarule

Kelder24 eestvedaja Peeter Pihelgas ütleb, et need on lihtsaid plastkeldreid praeguseks vahendanud üle saja. „Tagasiside on olnud ainult positiivne, algul see isegi üllatas,“ märgib ta.

Nagu kelder ikka, paigaldatakse ka plastkelder maa sisse – maapind hoiab aasta läbi vajalikku temperatuuri, et kõik moosid-mahlad ja muud hoidised ning köögiviljad suurema elektrikuluta korralikult säiliks.

Keldri suuruse saab igaüks valida vastavalt sellele, kui palju kraami on tal vaja sinna mahutada. Laius ja kõrgus on kõigil kaks meetrit, pikkused aga poolemeetrise vahetega kahest kuni kolme ja poole meetrini. Olemas on ka päris piske plastkeldri variant mõõtudega 1,5x1,5x1,5m.

Valida on kahe erineva sissepääsuga kelder: kas horisontaalse rõhtluugi või klassikaliselt keldrikünkalt tuttava kaldluugiga, mida saab kasutada juhul, kui on võimalus paigaldada kelder künkanõlva sisse.

„Plastkeldri suurim pluss on täielik veekindlus,“ ütleb Pihelgas.

„Seda saab paigaldada ka väga niiskesse pinnasesse – ja liigniiskus on nii mõneski Eesti nurgas suur probleem. Materjal on toidutööstuse kvaliteediga plast, mis tähendab, et ta võib toiduinete kokku puutuda, vastav sertifikaat on olemas.“

Paigaldatud saab niisuguse keldri ühe päevaga ja sellega saab ka ise hakkama, kinnitab Pihelgas: „Iga kopamees, kes elus on näiteks

4,5 ruutmeetrit – aga tellida saab ka kas või kümme korda suurema. Igaühel on võimalik valida oma soovidele-vajadustele vastav ruumipaigutus ja otstarve.“

„Tellija jaoks on moodulkeldri paigaldus lihtne, sest betooni valada pole vaja. Tavalise hoidiskeldri paigaldamiseks tuleb kaevata auk, täita selle põhi liiva ja killutikuga, mille peale läheb lõpuks geotekstiil,“ kirjeldab Laur. „Keldrihoone tõstatatakse sinna lihtsalt peale ja vooderdatakse mullakihiga. Tellitud asukohas saab selle paika ühe päevaga.“

Veini- või juustukelder

Ka moodulkeldri katusele veetakse umbes meetri jagu mulda ja enamasti külvatakse sinna muru. Kärstitumad võivad muidugi rullida katusele lahtette kasvatatud muruvaiba, prak-

tilise meelega inimesed istutada sinna kõrvitsa- ja kurgitaimi või hoopis lilli – kuidas kellelegi rohkem meeldib.

„Revonia moodulkeldrid on vastupidavast raudbetoonist. Pealt on hoone kaitstud hüdroisolatsiooniga ehk PUR-vahuga, seest viimistletud naturaalse lubikrohviga,“ kirjeldab Laur. „Selle lahendus reguleerib hästi õhuniiskust ning hoiab ära ka hallituse ja seened.“

Mingit muud erilist hooldust peale temperatuuri jälgimise kelder ei vaja. Ruum püsib täiesti kuiv ja hallituskindel. Ühes tükis valatud keldril on sees tugev teraskarkass, mis aitab maapinna survele vastu pidada, komplektis on puitpõrand, kummalgi pool kolm korrust riuleid, ankurdamis- komplekt, mille abil kelder maa külge fikseeritakse, ventilatsioonitoru, valgustid ja väike mõõdik, mis näitab niiskust ja temperatuuri.

Pihelgas ütleb, et huvi plastkeldrite vastu, mis tema hinnangul võivad vastu pidada sadakond aastat või kauemgi, on olnud üsna suur, paraku uuel aastal tarne peatub

teadmata ajaks. „Seda on keldreid tellitud väga erinevatesse paikadesse alates suvilatest- maakodudest, kus soovitakse rohkem turvalist hoiuruumi, aga on olnud sedagi, et plastkelder projekteeritakse-paigaldatakse uue maja alla juba ehituse käigus,“ märgib ta.

IA MIHKELS

Erinevaks otstarbeks mõeldud keldreid eristatakse Lauri sõnul niiskuse ja temperatuuri tasakaalu järgi. Niiskuse reguleerimiseks kasutatakse erinevaid põrandatüüpe – vastavalt keldri otstarbele on neis rohkem või vähem niiskusavasid.

Näiteks veinide säilitamiseks, laagerdamiseks ja hoiustamiseks tavaline maakelder ei sobi, sest veinid vajavad eripäraseid hoiutingimusi. Veinikeldri põhi on valatud betoonist ja spetsiaalsed õhuavad reguleerivad õhu pealevoolu.

Samamoodi aitab spetsiaalne põrand hoida vajalikku sisekliimat juustukeldris, kus niiskuse ja temperatuuri suhe sõltub ka juustu sordist, millele kelder peab sobima. Teatud juhtudel on vaja temperatuuriga mängimiseks kasutada ka õhksoojuspumpa.

„Väljanägemiselt võivad meie maakeldrid olla täpselt samasugused nagu nad olid sadakond aastat tagasi, kõik ukseks, käsitöö, nii puitosad kui ka naelad ja muud sepised, mida ustel kasutatakse,“ kirjeldab Laur. „Vanade taluagadega on sarnane seegi, et ka meie keldrid pakuvad võimalust säilitada terve vislikku toitu aasta läbi.“

Mitte ainult kelder

Revonia on betoonist võlvhooneid ehitanud juba ligi kümme aastat nii Eestisse kui ka kaugemale. „Selle ajaga on tulnud tellijaid, kes on keldrimoodulite andnud sootuks uue otstarbe,“ ütleb Helar Laur. „Neisse on ehitatud saunu, neid on kasutatud pimeruumidena majutuseks, sigariruumideks – nii palju kui on inimesi, on ka ideid ja soov. Aga sõltumata sellest, mis otstarbel Revonia moodulitest ehitatud ruume kasutatakse, on kindel, et nendega käivad kaasas madalad energiakulud, nullilähedased hoolduskulud, ilmastikukindlus ja kvaliteet.“